

РЕШЕНИЕ

№ 63

гр. гр. Своге, общ. Своге, обл. София, 24.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СВОГЕ в публично заседание на пети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Румен Ат. Стойнов

при участието на секретаря Ирена С. Стоянова
като разгледа докладваното от Румен Ат. Стойнов Гражданско дело №
20221880100478 по описа за 2022 година

Настоящото дело е образувано по искова молба, подадена от П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, чрез пълномощник, против „Фератум България” ЕООД, ЕИК 200599406, със седалище и адрес на управление в гр. София, представлявано от управителите на дружеството. Твърди се, че между ищеца, като кредитополучател, и ответника, като кредитор, е сключен Договор за потребителски кредит № 1167290 от 06.06.2022 г., по силата на който на В. е предоставен кредит в размер на 1000 лева. Според договора за кредит тя е поела задължение да сключи договор за гаранция с друго дружество, като в исковата молба се излага, че договорът в цялост, евентуално посочената клауза от него са нищожни, тъй като противоречат на закона или го заобикалят или противоречат на добрите нрави, поради което се иска от съда да прогласи твърдяната недействителност. Предявени са отрицателни установителни иски за цялостна нищожност на Договор за потребителски кредит № 1167290 от 06.06.2022 г., евентуално в частта му относно договореното обезпечение чрез сключване на договор за поръчителство. Според ищеца оспорения договор/клаузата от него противоречат на чл. 11 и чл. 19, ал. 4 от Закона за потребителския кредит (ЗПК) и на чл. 143, ал. 1 и чл. 146 от Закона за защита на потребителите (ЗЗП), или ги заобикалят, като и накърняват добрите нрави, поради което са нищожни на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1, предл. 2 и предл. 3 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД). Изложените факти, при които се иска прогласяването на недействителността на договора (част от него), ищецът може да свързва с различни основания. В такъв случай подвеждането на фактите под същинското законово основание за недействителност е въпрос за правна квалификация на иска. Да даде точната квалификация на иска е задължение на съда, а не на ищеца, доколкото не се включва в съдържателните изисквания за

редовност на исковата молба. Когато са предявени искиове за недействителност, всички искиове са предявени в условията евентуалност, тъй като никоя сделка не може да бъде нищожна на повече от едно основание. Във всички случаи съдът е длъжен да разгледа първо основанията на нищожност, подредени според тежестта на порока. Отделно от изложеното, по силата на чл. 7, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, като последният не е длъжен да посочи конкретна правна норма, на която противоречи договорна клауза.

От страна на ответното дружество е подаден писмен отговор, чрез пълномощник. Оспорват се фактическите твърдения и правните съждения изложени в исковата молба, като се твърди, че договорът/оспорената клауза от него не са нищожни защото са съобразени с правилата за защита на потребителите. В открито съдебно заседание, както и в писмена защита пълномощникът подробно мотивира съображения изложени в отговора.

По делото са приети писмени доказателства представени от страните. Предмет на делото е прогласяване на нищожност на договор/част от него, поради което неотнормими са обстоятелства свързани с изпълнението/неизпълнението на договореното между страните.

Свогенският районен съд, първи състав, като взе предвид становищата на страните и съобразявайки събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, прие за установено следното от фактическа и от правна страна :

От приобщените по делото писмени доказателства безспорно се установява, че на 06.06.2022 г. между П. В. и „Фератум България“ ЕООД е сключен Договор за потребителски кредит № 1167290. Договорът е за сумата от 1000 лева, която е следвало да бъде върната на 12 месечни вноски, при лихвен процент 23 % и годишен процент на разходите (ГПР) – 49,11. Според чл. 5 от договора, кредитът е обезпечен с поръчителство от Ferratum Bank в полза на дружеството. По делото е приложен договор за гаранция (поръчителство) между Фератум Банк р.л.с. и ищеца, съгласно който гаранта се задължава да отговаря солидарно спрямо ответника за изпълнението на всички задължения произтичащи от договора за потребителски кредит, като таксата за предоставяне на гаранция е в размер на 930 лева – платима на месечни вноски според погасителния план.

По своя характер сключения между страните договор за потребителски кредит е такъв по чл. 9, ал. 1 ЗПК и за него, по силата на чл. 24 ЗПК, се прилагат нормите на чл. 143 – 148 ЗЗП. Съдът, съобразявайки приетите по делото доказателства и относимите правни норми, намира, че сключения между страните договор за предоставяне на потребителски кредит съдържа неравноправна клауза, която го прави частично недействителен. Конкретно такава е клаузата посочена в чл. 5 от договора, относно обезпечаването на задълженията на кредитополучателя по договора за кредит с поръчителство от Ferratum Bank в полза на „Фератум България“ ЕООД. Същата кореспондира с чл. 5 от Общите условия за предоставяне на потребителски кредити (ОУ), според който условие за предоставяне на заем е повишаване на кредитоспособността чрез предоставяне на обезпечение. Съгласно чл. 5.3. от

ОУ, за да повиши кредитоспособността си и с това да повиши вероятността да бъде одобрен заемът, кандидатът може да предложи едно от няколко обезпечения.

Съдът приема, че уговорката съдържащата се в чл. 5 от договора за кредит е неравноправна и поради това нищожна. Кредиторът разполага със задължение и с достатъчно много източници на информация, за да оцени предварително кредитоспособността на потребителя (чл. 16 ЗПК) и ако оценката му е лоша, той вместо да сключи договор може да откаже да предостави кредит (чл. 18 ЗПК). В случая, включването на клаузата за обезпечение на задълженията по кредита чрез поръчителство на посочено и одобрено от кредитора дружество, за което се дължи отделно възнаграждение, противоречи освен на закона и на добрите нрави, а също така е налице заобикаляне на закона. На практика тази клауза прехвърля риска от неизпълнение на задължението на кредитора за предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника върху последния и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията му. Посоченото води до извод, че чл. 5 от договора за кредит съдържа клауза, която е неравноправна по смисъла на ЗЗП, а това я прави нищожна поради противоречие на чл. 146, ал. 1 ЗЗП, т.е. на закона. Предвиденото в чл. 5 от договора накърнява и добрите нрави, основание за нищожност предвидено в чл. 26 ЗЗД. Неоснователно е възражението на ответника, че сключването на договор за поръчителства не е задължително условие за получаване на кредита, тъй като ищецът е могъл да посочи избрано от него лице за поръчител. Това е така, тъй като и в двата случая е нужно предварително одобрение от кредитора. По този начин длъжникът и настоящ ищец не е могъл предварително да се увери в крайния размер на задълженията по договора за кредит и с това е нарушена разпоредбата на чл. 143, ал. 2, т. 19 ЗЗП, приложим на основание чл. 24 ЗПК. Съдът намира, че сключването на договора за поръчителство не е било задължително, доколкото в чл. 5.7 от ОУ за договора за кредит е посочено, че кредитополучателят може да предложи на заемателя различни условия за сключване на договор, сред които е и сключване на договор за заем без предоставянето на обезпечение. Посочено е също, че дружеството може да откаже сключване на договор за кредит – чл. 5.5. от ОУ. Всичко това показва, че сключения договор за поръчителство обслужва единствено и само кредитора по него, който при наличие на възможност да откаже ако намери, че няма достатъчно гаранции за кредитоспособността на заемателя или да му предложи договор без поръчителство е поставил като условие за сключване на договора за кредит именно наличието на поръчителство с избран от него гарант. От това следва извода, че кредиторът не е изпълнил задължението си по чл. 16 ЗПК.

Съдът намира, че нищожността на клаузите по чл. 5 от договора за кредит, не води до нищожност на целия договор, тъй като той може да се приложи и без тях – чл. 146, ал. 5 ЗЗП. Така отпадат и възраженията относно ГПР, защото те касят влиянието на нищожната клауза върху изчисляването му.

При това положение исковете относно целия договор подлежат на отхвърляне, а по отношение на чл. 5 от същия следва да се уважи първия – относно противоречието му със закона. При отхвърляне на главния иск,

евентуалният иск се оставя без разглеждане с изричен диспозитив в съдебното решение. Същият резултат има и липсата на изрично произнасяне от съда по евентуалния иск. Оставянето без разглеждане на евентуалния иск заличава с обратна сила последиците от предявяването му. Прекратяването на исковото производство има същото правно значение – отпадане с обратна сила на последиците, които законът свързва с депозирането на исковата молба в съда. Следователно на ответника се дължат разноски не само по разгледаните искове, а и по неразгледаните, като съдът определя юрисконсултското възнаграждение на 342 лева – чл. 25, ал. 1 и чл. 26а от Наредбата за заплащане на правната помощ. На пълномощника на ищеца трябва да се присъди 1/6 от 1423 лева – определени съгласно чл. 36 от Закона за адвокатурата и чл. 2, ал. 5, чл. 7, ал. 1, т. 4, чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, а на ответното дружество 5/6 от 342 лева. Адвокатското възнаграждение е при условията на Закона за адвокатурата (ЗА) – оказана безплатна адвокатска помощ, като когато адвокатът е регистриран по Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), дължимото възнаграждение съгласно чл. 38, ал. 2 ЗА следва да включва и данък върху добавената стойност (ДДС). Отделно на самия ищец се дължи сумата от 50 лева – внесена държавна такса по неопценяемия иск за прогласяване на нищожност на чл. 5 от договора за кредит. Искът за прогласяване на нищожност на целия договор е оценяем, като по него съдът е пропуснал да събере дължимата държавна такса. Същата е в размер на 4 % от стойността на договора – 1230 лева (главница и лихви), но не по-малко от 50 лева. Вземането на държавата за дължимата такса е финансовоправно и се присъжда служебно от съда.

Така мотивиран и на основание чл. 12 и чл. 235 ГПК, съдът

РЕШИ:

Отхвърля исковете предявени от П. Д. В., ЕГН *****, против „Фератум България” ЕООД, ЕИК 200599406, за признаване за установено, че сключеният между тях на 06.06.2022 г. договор за потребителски кредит № 1167290 е нищожен поради противоречие на закона, заобикаляне на закона и накърняване на добрите нрави.

Прогласява за нищожен на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 146, ал. 1 и чл. 143 ЗЗП – противоречие със закона, чл. 5 от договор за потребителски кредит № 1167290 от 06.06.2022 г., по иска предявен от П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, против „Фератум България” ЕООД, ЕИК 200599406.

Оставя без разглеждане исковете предявени от П. Д. В., ЕГН *****, против „Фератум България” ЕООД, ЕИК 200599406, за признаване за установено, че чл. 5 от сключения между тях на 06.06.2022 г. договор за потребителски кредит № 1167290 е нищожен поради заобикаляне на закона и накърняване на добрите нрави.

Осъжда „Фератум България” ЕООД, ЕИК 200599406, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Александър Малинов” № 51, вх. А, ет. 9, офис № 20, представлявано от управителите на дружеството И. Д. и Д. Н.,

да заплати на адвокат Д. В. М., личен номер, адрес : гр. П., бул. „....” № , ет. , ап. , сумата от **284,60** лева с ДДС за оказана безплатна адвокатска помощ по гр.д. № 478/2022 г. по описа на Районен съд Своге – според уважената част от исковете.

Осъжда „Фератум България” ЕООД, ЕИК 200599406, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Александър Малинов” № 51, вх. А, ет. 9, офис № 20, представлявано от управителите на дружеството И. Д. и Д. Н., да заплати на П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, направените по делото разноски за държавна такса по уважения неоченяем иск в размер на **50** лева.

Осъжда П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, да заплати на „Фератум България” ЕООД, ЕИК 200599406, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Александър Малинов” № 51, вх. А, ет. 9, офис № 20, представлявано от управителите на дружеството И. Д. и Д. Н., сумата от **285** лева – направени разноски за юрисконсултско възнаграждение по гр.д. № 478/2022 г. по описа на Районен съд Своге – според отхвърлената част от исковете.

Осъжда П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, да **заплати** в полза на държавата, по сметка на Районен съд Своге, сумата от **50** лева – дължима държавна такса по иска за прогласяване на нищожност на договор за потребителски кредит № 1167290 от 06.06.2022 г.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Софийския окръжен съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните, а в частта относно оставянето без разглеждане на евентуалните искове и относно дължимата от ищеца държавна такса по оценяемия иск, същото има характер на определение и подлежи на обжалване с частна жалба пред Софийския окръжен съд в едноседмичен срок от съобщаването му на страните. Жалбата се подава чрез Свогенския районен съд.

Съдия при Районен съд – Своге: _____